

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. gruodžio 11 d.
(OR. en)

16701/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0458(NLE)

POLCOM 313
WTO 197
SERVICES 64

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. gruodžio 11 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 776 final
Dalykas:	Pasiūlymas TARYBOS SPRENDIMAS kuriuo nustatoma pozicija, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Pasaulio prekybos organizacijos 13-ojoje ministrų konferencijoje, dėl Rytų Timoro Demokratinės Respublikos prisijungimo prie PPO

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 776 final.

Priedama: COM(2023) 776 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 12 11
COM(2023) 776 final

2023/0458 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo nustatoma pozicija, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Pasaulio prekybos organizacijos 13-ojoje ministrų konferencijoje, dėl Rytų Timoro Demokratinės Respublikos prisijungimo prie PPO

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas teikiamas dėl Tarybos sprendimo, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) 13-ojoje ministrų konferencijoje, dėl numatomo sprendimo dėl Rytų Timoro Demokratinės Respublikos prisijungimo prie PPO priėmimo.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartis (PPO steigimo sutartis)

Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartimi (toliau – PPO steigimo sutartis) siekiama Sutarties preambulėje nurodytų tikslų. Sutartis įsigaliojo 1995 m. sausio 1 d.

Europos Sąjunga (ES) yra Sutarties šalis¹. Visos 27 ES valstybės narės taip pat yra Sutarties šalys. PPO gali priimti sprendimus laikydamasi PPO steigimo sutartyje nustatytos tvarkos.

2.2. Pasaulio prekybos organizacijos ministrų konferencija

Ministrų konferencija – tai bent kartą per dvejus metus susirenkantis aukščiausias PPO sprendimų priėmimo organas. Laikantis teisės ir nusistovėjusios praktikos, jos sprendimai priimami bendru sutarimu.

Kitas ministrų konferencijos susitikimas įvyks 2024 m. vasario 26–29 d. Abu Dabyje (Jungtiniai Arabų Emyratai).

2.3. Per PPO ministrų konferenciją numatomas priimti aktas ir pasiūlymo priežastis bei tikslas

Per 13-ąją PPO ministrų konferenciją (toliau 13-oji MK) gali būti priimtas sprendimas dėl Rytų Timoro Demokratinės Respublikos (toliau – Rytų Timoras) prisijungimo prie PPO.

PPO narės ir Rytų Timoras pasiekė baigiamąjį susitarimo dėl Rytų Timoro prisijungimo prie šios organizacijos sąlygų etapą. Tai kelerių metų derybų, prasidėjusių 2016 m. Rytų Timorui pateikus prašymą prisijungti prie PPO, rezultatas.

Pateikdama Rytų Timoro prisijungimo prie PPO sąlygas Tarybai patvirtinti, Komisija mano, kad šios sąlygos yra subalansuotos ir plataus užmojo įsipareigojimų atverti rinkas rinkinys, kuris bus labai naudingas tiek Rytų Timorui, tiek jų PPO prekybos partneriams. Rytų Timoro prašymas dėl prisijungimo buvo išnagrinėtas pagal PPO Generalinės tarybos nustatytas gaires dėl mažiausiai išsivysčiusių šalių (MIŠ) prisijungimo.

2.4. Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Daugiašališkumas – vienas svarbiausių ES prekybos politikos principų ir ES remia trečiųjų šalių prisijungimą prie PPO, jei jos tenkina visus reikalavimus.

2.5. Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis

Laikantis ES išorės veiksmų ir plėtros politikos ir PPO generalinės tarybos nustatytų gairių dėl MIŠ prisijungimo, šiuo pasiūlymu Rytų Timoras bus įtrauktas į daugiašalę prekybos sistemą.

¹ 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimas 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu (OL L 336, 1994 12 23, p. 1).

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

Bendrosios pastabos

Šio pasiūlymo tikslas – Ministrų konferencijoje ES sudaryti sąlygas prisijungti prie galimo bendro sutarimo dėl numatomo akto (sprendimo dėl Rytų Timoro prisijungimo prie PPO) priėmimo.

Kol kas neaišku, ar ir kokių mastu PPO narėms pavyks pasiekti bendrą sutarimą dėl numatomo akto, todėl Taryba turi iš anksto pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį nustatyti ES poziciją, kurios turės būti laikomasi 13-ojoje MK².

Šis pasiūlymas yra susijęs su galimu 13-ojoje ministrų konferencijos sprendimu dėl Rytų Timoro prisijungimo prie PPO. 2016 m. Rytų Timoro Vyriausybė pateikė prašymą prisijungti prie PPO. 2016 m. gruodžio 7 d. buvo įsteigta darbo grupė dėl Rytų Timoro prisijungimo. Šeštasis darbo grupės posėdis įvyko 2023 m. spalio 11 d. Daugiašalės derybos dėl papildomų su prekyba susijusių sričių vis dar vyksta. 2023 m. kovo mėn. Komisija ES vardu užbaigė dvišalės derybas dėl išsamių Rytų Timoro įsipareigojimų atverti rinką. Manoma, kad prisijungimas prie PPO turės teigiamo ir ilgalaikio poveikio Rytų Timoro ekonominių reformų procesui bei tvariam vystymuisi. ES turėtų paremti Rytų Timoro prisijungimą.

Kadangi šiuo metu vyksta derybos, Komisija tikisi, kad Taryba nuspręs dėl ES pozicijos dėl derybų rezultatų, kai padėtis dėl atitinkamų tekstų bus aiški – Ministrų konferencijos pradžioje arba jos metu.

Ši iniciatyva visiškai atitinka esamas politikos nuostatas. Panašūs sprendimai buvo rengiami prieš ankstesnes PPO ministrų konferencijas, įskaitant pastarąją 10-ąją PPO ministrų konferenciją, vykusią 2015 m.³

Prisijungimo prie PPO sąlygų santrauka

Įsipareigojimų sąrašas: prekės ir paslaugos

Prekių muitų tarifai

Rytų Timoro muitų tarifų sąrašą sudaro 10 810 tarifų eilučių. Rytų Timoras yra prisiėmęs įsipareigojimus dėl 100 proc. savo sąrašo ir nuo prisijungimo dienos taikys galutines normas, dėl kurių prisiimti įsipareigojimai, išskyrus kai kurias informacinių technologijų produktų muitų tarifų eilutes (378 2027 m. ir 27 – 2030 m.).

- Pramoninės prekės. Vidutinis galutinis muitų tarifas ne žemės ūkio produktams, dėl kurio prisiimtas įsipareigojimas, yra 10,0 proc. (didžiausias muitų tarifas yra 80 proc. – šviežiai žuviai ir bambukui).
- Žemės ūkio prekės. Vidutinis galutinis muitų tarifas žemės ūkio produktams, dėl kurio prisiimtas įsipareigojimas, yra 15,7 proc. (didžiausias muitų tarifas yra 80 proc. – kavai ir kakavai).

Šie vidutiniai muitų tarifai yra labai plataus užmojo šiai MIŠ, ypač atsižvelgiant į tai, kad Rytų Timoro ekonomika nedidelė ir pažeidžiama.

Paslaugos

² Jeigu, priešingai nei dabar manoma, bendras sutarimas būtų įformintas tarptautiniu susitarimu, kuriuo būtų iš dalies keičiama PPO steigimo sutartis, arba keliašaliu kai kurių PPO narių tarptautiniu susitarimu, Komisija pagal SESV 218 straipsnio 6 dalį pateiks reikiamus pasiūlymus po to, kai atitinkami dokumentai bus priimti ir pateikti pritarimui 13-ajai MK arba atitinkamoms PPO narėms per 13-ąją MK.

³ [pdf \(europa.eu\)](https://pdf.europa.eu)

Rytų Timoro priimtų konkrečių įsipareigojimų dėl paslaugų sąrašas yra labai išsamus ir plataus užmojo, atsižvelgiant į tai, kad Rytų Timoras yra MIŠ. Rytų Timoras priims įsipareigojimus dėl patekimo į rinką ir nacionalinio režimo įvairiuose paslaugų sektoriuose, įskaitant profesines, kompiuterių ir kitas verslo paslaugas, ryšių paslaugas, statybos paslaugas, platinimo paslaugas, švietimo paslaugas, aplinkos paslaugas, finansines (draudimo ir bankininkystės) paslaugas, sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas, turizmo ir su kelionėmis susijusias paslaugas, laisvalaikio, kultūros ir sporto paslaugas bei transporto paslaugas. Rytų Timoras taip pat priims įsipareigojimų dėl informacinio dokumento dėl paslaugų vidaus reguliavimo.

4. TEISINIS PAGRINDAS

4.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

4.1.1. Principai

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti sprendimai, kuriais „*nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigta organė, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą*“.

Sąvoka „*teisinę galią turintys aktai*“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „*gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį*“⁴.

4.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

PPO ministrų konferencija yra susitarimu, konkrečiai – PPO steigimo sutartimi, įsteigtas organas, pagal PPO steigimo sutarties IV straipsnio 1 dalį turintis įgaliojimus priimti sprendimus, įskaitant teisinę galią turinčius sprendimus, visais į bet kurios daugiašalės prekybos sutarties taikymo sritį patenkančiais klausimais.

Minėti numatomi aktai – tai teisinę galią turintys aktai, nes jais kaip tarptautine teise gali būti daromas poveikis Sąjungos teisėms ir prievolėms.

Numatomais aktais nepapildoma ir nekeičiama susitarimo institucinė struktūra.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

4.2. Materialinis teisinis pagrindas

4.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

4.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su bendra prekybos politika.

⁴ 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimas Vokietija / Taryba, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 punktai.

Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 207 straipsnis.

4.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 207 straipsnis kartu su 218 straipsnio 9 dalimi.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

kuriuo nustatoma pozicija, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Pasaulio prekybos organizacijos 13-ojoje ministrų konferencijoje, dėl Rytų Timoro Demokratinės Respublikos prisijungimo prie PPO

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB Sąjunga sudarė Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartį (toliau – PPO steigimo sutartis)⁵ ir ji įsigaliojo 1995 m. sausio 1 d.;
- (2) remiantis PPO steigimo sutarties IV straipsnio 1 dalimi ir IX straipsnio 1 dalimi, Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) ministrų konferencijos sprendimai gali būti priimami bendru sutarimu;
- (3) 2024 m. vasario 26–29 d. PPO ministrų konferencija per savo 13-ąjį susitikimą gali priimti sprendimą dėl Rytų Timoro prisijungimo prie PPO;
- (4) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi PPO ministrų konferencijoje, kadangi sprendimai Sąjungai privalomi;
- (5) derybos dėl Rytų Timoro prisijungimo prie PPO pradėtos 2016 m. 2016 m. gruodžio 7 d. buvo įsteigta darbo grupė dėl Rytų Timoro prisijungimo. Šeštasis darbo grupės posėdis įvyko 2023 m. spalio 11 d. Daugiašalės derybos dėl papildomų su prekyba susijusių sričių vis dar vyksta. 2023 m. kovo mėn. Komisija ES vardu užbaigė dvišales derybas dėl išsamių Rytų Timoro išipareigojimų atverti rinką. Manoma, kad prisijungimas prie PPO turės teigiamo ir ilgalaikio poveikio Rytų Timoro ekonominių reformų procesui bei tvariam vystymuisi. ES turėtų paremti Rytų Timoro prisijungimą,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi 13-ojoje PPO ministrų konferencijoje, yra ši:

prisijungti prie PPO narių pasiekto bendro sutarimo priimti sprendimą dėl Rytų Timoro prisijungimo prie PPO.

⁵ OL L 336, 1994 12 23, p. 1.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė